

نتیجه مشابه یابی :
عنوان سند : مشابهت یابی روش تحصیل سلامت معنوی
نام و نام خانوادگی : مهدیه راضی قره بلاغ
تاریخ درخواست مشابه یابی : ۱۴۰۳/۰۶/۰۵
درصد کل مشابهت : ۱۴/۱۴ %

☒ آیات
☒ روایات
☒ نقل قول ها
☐ اشعار

مواردی که تیک خورده اند در فرایند مشابه یابی شرکت داده نشده است

روش های تحصیل سلامت معنوی از دیدگاه قرآن و روایات

مهدیه راضی قره بلاغ^۱

چکیده

امروزه سلامت معنوی به عنوان یکی از ابعاد مهم در سلامتی و زندگی انسان مطرح است و در اسلام به این مسئله تاکیدات فراوانی شده است. سلامت معنوی به عنوان یک بعد اساسی از سلامت کلی انسان، تأثیرات عمیقی بر کیفیت زندگی، روابط اجتماعی و احساس رضایت درونی دارد. امروزه، با افزایش فشارهای روانی، اجتماعی و اقتصادی، افراد به دنبال راههایی برای بهبود وضعیت روحی و معنوی خود هستند. سلامت معنوی نه تنها به بهبود کیفیت زندگی فردی کمک می کند، بلکه می تواند به تقویت روابط اجتماعی و ایجاد جامعه ای سالم تر منجر شود. بنابراین، بررسی روش های تحصیل سلامت معنوی، ضروری است. در این تحقیق روش های تحصیلی سلامت معنوی با ابعاد ایجابی و سلبی، از دیدگاه قرآن و روایات بررسی شده است. روش های ایجابی تحصیل شامل ارتقاء عقل و تفکر، ارتقاء علم و دانش و شناخت، و ارتقاء اخلاص و ایمان بررسی شده است. همچنین، روش های سلبی تحصیل شامل مقابله با جلوه های دنیوی، مقابله با تمایلات نفسانی و مقابله با شیطان بررسی شده است. این تحقیق به ارائه یک چارچوب جامع برای درک بهتر سلامت معنوی و روش های ایجابی و سلبی در دستیابی به آن می پردازد. این مقاله به بررسی دقیق و عمیق روش های مختلف تحصیل سلامت معنوی پرداخته و نتایج آن می تواند راهنمایی برای افرادی که به دنبال ارتقاء سلامت معنوی خود هستند، مورد استفاده قرار گیرد.

کلید واژه ها : راهبرد ایجابی، راهبرد سلبی، سلامت معنوی

^۱. طلبه سطح ۲ مدرسه علمیه کوثر فردیس، ایمیل mhdyandmy@gmail.com

در دنیای امروز، مفهوم سلامت تنها به ابعاد جسمانی و روانی محدود نمی شود، بلکه شامل بعد معنوی نیز می گردد. سلامت معنوی به معنای ارتباط فرد با منبعی متعالی، که غالباً خداوند در نظر گرفته می شود، و همچنین به ایجاد هماهنگی و تعادل درونی مرتبط است. سلامت معنوی به عنوان یکی از ابعاد کلیدی زندگی انسان، به تأثیرات مثبت بر روح و روان و همچنین روابط اجتماعی اشاره دارد. در واقع، سلامت معنوی به معنای وجود یک حس عمیق از هدف و معنا در زندگی است که می تواند به فرد کمک کند تا با چالش ها و مشکلات زندگی بهتر کنار بیاید. با توجه به اینکه انسان ها در دنیای مدرن با چالش های متعددی مواجه هستند، توجه به سلامت معنوی و روش های تحصیل آن از اهمیت ویژه ای برخوردار است. اما چگونه می توان این سلامت معنوی را به دست آورد؟ قرآن و روایات اسلامی، به عنوان منابع دینی و الهی، راهکارهایی ارائه می دهند که می تواند به ارتقای سلامت معنوی کمک کند. این مقاله به دنبال پاسخگویی به این سوال است که روش های تحصیل سلامت معنوی از دیدگاه قرآن و روایات چیست.

با توجه به اینکه متون دینی، به ویژه قرآن و روایات، به روش های تحصیل سلامت معنوی پرداخته اند، بررسی این روش ها می تواند به درک بهتر و عملی تر این مفهوم کمک کند. توجه به سلامت معنوی از دیدگاه قرآن و روایات، به دلیل اهمیت آن در بهبود کیفیت زندگی فردی و اجتماعی، امری ضروری به نظر می رسد. عدم توجه به بعد معنوی سلامت، می تواند منجر به مشکلات جدی روانی و اجتماعی شود. آموزه های دینی به عنوان یک منبع الهام بخش و راهنما، می توانند راهکارهای ارزشمندی برای تقویت سلامت معنوی ارائه دهند. بنابراین، در دنیای امروز که افراد به دنبال راهکارهایی برای بهبود وضعیت روحی و معنوی خود هستند، بررسی روش های تحصیل سلامت معنوی از دیدگاه قرآن و روایات، می تواند به عنوان یک راهنمای کاربردی برای افراد و جامعه مورد استفاده قرار گیرد.

بررسی مطالعات و تحقیقات گذشته نشان می دهد که توجه به سلامت معنوی در سال های اخیر افزایش یافته است. محققان ارتباط مستقیم بین معنویت و سلامت روانی و جسمانی را بررسی کردند. در این راستا، برخی مطالعات به بررسی مفاهیم معنوی در قرآن و روایات پرداخته است. کتاب هایی که در این زمینه تالیف شده است عبارتند از :

مجتبی مصباح یزدی (۱۳۹۲) در کتابی با عنوان " سلامت معنوی از دیدگاه اسلام " به بررسی معیار ها و ابزارهای سنجش سلامت معنوی و مفهوم و مبانی سلامت معنوی و تأثیرات آن از دیدگاه اندیشمندان پرداخته

است ولی از نظر راه های ایجابی و سلبی تحصیل سلامت معنوی بررسی نشده است.

فریدون عزیزی (۱۳۹۳) در کتابی با عنوان "سلامت معنوی چیست، چرایی و چگونگی" به بررسی علم پزشکی و ارتباط آن با ابعاد مختلف سلامت و به خصوص سلامت معنوی و عوامل و موانع معنویت به صورت فردی و اجتماعی پرداخته است ولی از نظر راه های ایجابی و سلبی تحصیل سلامت معنوی بررسی نشده است.

مقالاتی که در این زمینه تدوین شده است عبارتند از:

طیب نیا (۱۳۹۷) در مقاله ای با عنوان "مفهوم سلامت معنوی براساس قرآن و روایات" به بررسی سه بعد سلامت عقلانی و معرفتی، سلامت احساسی و عاطفی، سلامت رفتاری می پردازد.

هاشمی کاشانی و همکاران (۱۴۰۱) در مقاله ای با عنوان "واکاوی تأثیر اخلاق بر سلامت معنوی از منظر قرآن و روایات" به بررسی آموزه های اخلاقی در ابعاد فردی و مسائل اجتماعی و اقتصادی می پردازد.

اما در این پژوهش ها به روش های تحصیل سلامت معنوی با ابعاد ایجابی و سلبی از دیدگاه قرآن و روایات پرداخته نشده است. در این تحقیق، تلاش شده تا با استفاده از قرآن و منابع اسلامی، به بررسی دقیق تری از این موضوع بپردازد.

این پژوهش با هدف بررسی روش های تحصیل سلامت معنوی از دیدگاه قرآن و روایات اسلامی صورت می گیرد. سوال اصلی تحقیق این است که چگونه میتوان با استفاده از آموزه های قرآن و روایات، به تقویت سلامت معنوی دست یافت. اهداف فرعی تحقیق شامل بررسی مفاهیم سلامت معنوی در قرآن، تحلیل روایات مرتبط و ارائه راهکارهایی با ابعاد ایجابی و سلبی برای ارتقای سلامت معنوی است.

مفهوم شناسی سلامت معنوی

سلامت در لغت به معنای صحت و عافیت است.^۱ داشتن سلامت یعنی عاری بودن از بیماری های ظاهری و باطنی.^۲ معنویت از ریشه عَنَى و در معنای قصد و اراده به کار رفته است و در کاربرد مشتقات این ریشه معنای رنج و سختی نهفته است.^۳ برای سلامت معنوی تعریف واحدی وجود ندارد عملاً دشوار بوده است که مؤلفه ها،

^۱. ازهری، تهذیب اللغة، ج ۱۲، ص ۳۱۱.

^۲. راغب اصفهانی، مفردات فی غریب القرآن، ص ۲۴۷.

^۳. فراهیدی، العین، ص ۲۵۲.

شاخص های آن مشخص، تبیین، تعریف و اندازه گیری شود.^۱ در قرآن کریم، سلامت در معنای عدم مرض به کار رفته است « فِی قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ فَرَّادَهُمُ اللَّهُ مَرَضًا وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ »؛ در دل‌های منافقان، بیماری است پس خداوند بیماری آنان را بیافزاید. و برای ایشان عذابی دردناک است، به سزای آنکه (در اظهار ایمان) دروغ می‌گویند.^۲ و عمدتاً سلامتی و مرض به روح انسان نسبت داده می‌شود و در نسبت با سایر ابعاد سلامت، واژه ی صحت به کار رفته است. در قرآن، آیات متعددی به مفهوم قلب سالم و ارتباط با خدا اشاره دارد که می‌توان از آن برای تعریف مفهوم سلامت معنوی بهره برد زیرا قلب شانی از شئون روح و نفس است.

«إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ؛ مگر کسی که با روح و قلب پاک به سوی خدا آید.»^۳

«إِذْ جَاءَ رَبُّهُ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ؛ آن گاه که با دلی سلیم و سالم (از هر عیب) به پیشگاه پروردگارش آمد.»^۴

این آیات نشان دهنده اهمیت سلامت معنوی در نزدیکی به خداوند است. برخی از صاحب نظران سلامت قلب را عبارت از خالی بودن آن از عقاید باطل و میل نداشتن آن به شهوات و لذت های دنیا می دانند.^۵ برخی دیگر سلامت قلب را عاری بودن آن از همه آفات معنوی همچون کفر، نفاق، کینه و ریا می دانند و معتقدند که اگر این گونه سلامت حاصل شد، سلامت جسمی نیز به دست خواهد آمد.^۶ برخی دیگر معانی قرآنی قلب (ادراک باطنی و درونی) را به معنای سلامت معنوی مجازی می دانند یعنی برخورداری از قلبی که از عقاید شرک آلود، پاک باشد.^۷ برخی دیگر خلوص مطلق قلب از همه شائبه ها، مرض ها، اعراض، انحرافات و صفات شهوانی را معادل با سلامت آن می دانند.^۸ علامه طباطبایی از منظر نفی به موضوع پرداخت است و مراد از قلب سلیم را قلبی دانسته است که از هر چه به تصدیق و ایمان به خدای سبحان زیان برساند، خالی باشد مانند شرک جلی و

^۱. عزیزی و همکاران، سلامت معنوی چپستی چرایی و چگونگی، ص ۲۰.

^۲. بقره: ۱۰.

^۳. شعراء: ۸۹.

^۴. صافات: ۸۴.

^۵. مکارم شیرازی و همکاران، تفسیر نمونه، ج ۱۹، ص ۷۸.

^۶. مغنیه، تفسیر الکاشف، ج ۵، ص ۵۰۳.

^۷. ابن عاشور، التحرير و التنوير، ج ۱۱، ص ۱۶.

^۸. سید قطب، تفسیر فی ظلال، ج ۵، ص ۲۶۰۴.

شرک خفی، اخلاق زشت، آثار گناه و هرگونه تعلق به غیر خدا که انسان را جذب کند و باعث شود صفای توجه به خدا اختلال پذیرد.^۱ تعریف دیگری که برای سلامت معنوی بیان شده است «سلامت معنوی وضعیتی است که دارای مراتب گوناگونی که در آن متناسب با ظرفیت ها و قابلیت های فرد، بینش ها، گرایش ها و توانایی های لازم برای تعالی روح که همان تقرّب به خدای متعال بود بوده، فراهم است؛ به گونه ای که همه امکانات درونی به طور هماهنگ و متعادل، در جهت هدف کلی مزبور به کار گرفته می شوند و رفتارهای اختیاری درونی و بیرونی متناسب با آن نسبت به خدا، فرد، جامعه و طبیعت ظهور می یابند.»^۲

در روایات نیز، احادیث فراوانی بر اهمیت قلب سلیم تأکید دارند که می توان آن را یکی از اصول سلامت معنوی دانست. امام صادق (ع) قلب سلیم را به این صورت تعریف کردند: «الْقَلْبُ السَّلِيمُ الَّذِي يَلْقَى رَبَّهُ وَ لَيْسَ فِيهِ أَحَدُ شَوَاهِدٍ؛ قلب سلیم آن است که پروردگارش را ملاقات می کند، در حالی که کسی غیر از خدا در آن نیست.»^۳

کلمه "ایجابی" از ریشه "ایجاب" به معنای "ایجاد کردن" یا "به وجود آوردن" است. در زبان فارسی، این واژه به معنای "مثبت" یا "تأسیس" نیز به کار می رود. روش ایجابی به مجموعه ای از اقدام ها و راهکارهایی اطلاق می شود که به طور فعال به دنبال ایجاد و تقویت یک ویژگی یا حالت مثبت هستند.^۴ در زمینه تحصیل سلامت معنوی، روش های ایجابی شامل اقداماتی است که به ارتقاء عقل، علم، ایمان و اخلاص کمک می کند. به عبارت دیگر، این روش ها به دنبال ایجاد و تقویت جنبه های مثبت در زندگی فرد هستند.

کلمه "سلبی" از ریشه "سلب" به معنای "گرفتن" یا "حذف کردن" است. در زبان فارسی، این واژه به معنای "منفی" یا "حذف" نیز به کار می رود. در متون فقهی به معنای "دوری و پرهیز کردن" به کار می رود. روش سلبی به مجموعه ای از اقدام ها و راهکارهایی اطلاق می شود که به طور فعال به دنبال حذف یا دوری و پرهیز از ویژگی ها و حالت های منفی هستند.^۵ در زمینه تحصیل سلامت معنوی، روش های سلبی شامل اقداماتی است که

^۱. طباطبائی، المیزان فی تفسیر القرآن، ج ۱۷، ص ۱۴۷.

^۲. مصباح، سلامت معنوی از دیدگاه اسلام، ص ۸۶.

^۳. کلینی، کافی، ج ۳، ص ۴۶.

^۴. سایت دیکشنری آبادیس، فرهنگ معین abadis.ir

^۵. سایت دیکشنری آبادیس، فرهنگ معین abadis.ir

مرحله پنجم انسان را عضو حزب خود قرار می دهد «استَحُوْذَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطَانُ فَأَنْسَاهُمْ ذِكْرَ اللَّهِ أُولَئِكَ حِزْبُ الشَّيْطَانِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ الشَّيْطَانِ هُمُ الْخَاسِرُونَ»؛ شیطان بر آنان چیره و مسلط شده است، پس یاد خدا را از خاطرشان برده است. آنان حزب شیطانند. آگاه باشید که حزب شیطان همان زیانکارانند.^۱

مرحله ششم سرپرست انسان می شود «وَلَا ضِلَّيْنَهُمْ وَلَا مَنِّينَهُمْ وَلَا مُرْتَبِنَهُمْ فَلْيَبْتَئِكُنَّ آذَانَ الْأَنْعَامِ وَلَا مُرْتَبِنَهُمْ فَلْيَغْيِرَنَّ خَلْقَ اللَّهِ وَمَنْ يَتَّخِذِ الشَّيْطَانَ وَلِيًّا مِنْ دُونِ اللَّهِ فَقَدْ خَسِرَ خُسْرَانًا مُبِينًا»؛ و حتماً آنان را گمراه می کنم و قطعاً به آرزوها سرگرمشان می سازم و دستورشان می دهم که گوش چهارپایان را بشکافند (تا علامت باشد که این حیوان سهم بت هاست) و به آنان فرمان می دهم که آفرینش خدا را دگرگون سازند. و هر کس به جای خدا، شیطان را دوست و سرپرست خود بگیرد، بی گمان زیان کرده است، زبانی آشکار.^۲

مرحله هفتم انسان خود یک شیطان می شود «وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا شَيَاطِينَ الْإِنْسِ وَالْجِنِّ يُوحِي بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ زُخْرُفَ الْقَوْلِ غُرُورًا وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ مَا فَعَلُوهُ فَذَرْهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ»؛ (ای پیامبر! اینان تنها در برابر تو به لجاجت نپرداختند، بلکه) ما این گونه برای هر پیامبری، دشمنی از شیطان های انس و جن قرار دادیم. که برخی از آنان حرف های دلپسند و فریبنده را به برخی دیگر مرموزانه القا می کنند. البته اگر پروردگارت می خواست، چنین نمی کردند. (ولی سنت الهی بر آزادی انسان ها می باشد) پس آنان را و آنچه به دروغ می سازند به خود واگذار.^۳ سقوط انسان، از قبول وسوسه ی شیطان شروع می شود، «يُوسَّسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ» ، آنگاه هر که وسوسه در او اثر گذاشت از یاران شیطان می شود، «إِخْوَانَ الشَّيَاطِينِ» و در نهایت خودش شیطان می گردد. «شَيَاطِينَ الْإِنْسِ»^۴ امام علی (ع) در نهج البلاغه می فرمایند: «.....فَبَاضَ وَفَرَّخَ فِي صُدُورِهِمْ.....» شیطان در روح انسان تخم گذاری می کند.^۵

۱. مجادله: ۱۹

۲. نساء: ۱۱۹

۳. انعام: ۱۱۲

۴. قرائتی، تفسیر نور، ج ۲، ص ۵۳۴.

۵. سید رضی، نهج البلاغه، خطبه ۷.

قرآن می فرماید: غفلت از یاد خدا هم سبب هم نشینی با شیطان می شود «وَمَنْ يَعْشُ عَنْ ذِكْرِ الرَّحْمَنِ نُقَيِّضْ لَهُ شَيْطَانًا فَهُوَ لَهُ قَرِينٌ»؛ و هر که از یاد خدای رحمن روی گردان شود شیطانی بر او می گماریم که همراه و دمساز وی گردد.^۱ و هم انسان را به عذاب شدید و فزاینده ای گرفتار می سازد «لِنُفْتِنَهُمْ فِيهِ وَمَنْ يُعْرِضْ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِ يَسْلُكْهُ عَذَابًا صَعَدًا»؛ تا به آن نعمت آنها را امتحان و آزمایش کنیم، و هر که از یاد خدای خود اعراض کند خدا او را به عذابی بسیار سخت درآورد.^۲ پس با توجه به آیه مشخص می شود که وسوسه های شیطان و هم نشینی با شیطان باعث سلب معنویت و سلامت معنوی انسان می شود و باید با آن مقابله کرد.

در روایت آمده که امام حسن مجتبی (ع) درباره نابودی انسان به وسیله شیطان می فرمایند: «هَلَاكُ الْمَرْءِ فِي ثَلَاثٍ: الْكِبَرُ، وَالْحِرْصُ، وَالْحَسَدُ؛ فَالْكِبَرُ هَلَاكُ الدِّينِ، وَبِهِ لُعِنَ إِبْلِيسُ. وَالْحِرْصُ عَدُوُّ النَّفْسِ، وَبِهِ خَرَجَ آدَمُ مِنَ الْجَنَّةِ. وَالْحَسَدُ رَائِدُ السُّوءِ، وَمِنْهُ قَتَلَ قَابِيلُ هَابِيلَ؛ هَلَاكُ وَ نَابُودِي دِينِ وَ اِيْمَانِ هِرْ شَخْصِ دِرْ سِهْ چيزِ اسْتِ: تَكْبَرُ، حِرْصُ، حَسَدُ. تَكْبَرُ سَبَبِ نَابُودِي دِينِ وَ اِيْمَانِ شَخْصِ مِي بَاشَد وَ بِهْ وَ سِيْلِهْ تَكْبَرُ شَيْطَانِ - بَا اَنْ هِمِهْ عِبَادَتِ مَلْعُونِ گَرْدِيدِ. حِرْصُ وَ طَمَعِ دَشْمَنِ شَخْصِيَّتِ اِنْسَانِ اسْتِ، هِمَانِ طَوْرِي كِهْ حَضْرَتِ آدَمِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) بِهْ وَ سِيْلِهْ اَنْ اَزْ بَهْشْتِ خَارِجِ شَد. حَسَدِ سَبَبِ هِمِهْ خِلَافِ هَا وَ زَشْتِي هَا اسْتِ وَ بِهْ هِمَانِ جِهَتِ قَابِيلِ بَرَادِرِ خُودِ هَابِيلِ رَا بِهْ قَتْلِ رَسَانَد.»^۳

بنابراین با توجه به آیات قرآن کریم و روایات ائمه اطهار علیهم السلام درمیابیم که یکی از مهم ترین راه های به دست آوردن سلامت معنوی مقابله با شیطان و وسوسه های شیطان است.

نتیجه گیری

این تحقیق تحت عنوان "روش های تحصیل سلامت معنوی از دیدگاه قرآن و روایات" به بررسی روش های مؤثر در دستیابی به سلامت معنوی پرداخته است. اهمیت این تحقیق در موضوع سلامت معنوی، به دلیل تأثیر عمیق آن بر کیفیت زندگی روحی و فردی و اجتماعی افراد قابل توجه است. در دنیای امروز، که افراد با

^۱. زخرف: ۳۶.

^۲. جن: ۱۷.

^۳. امین عاملی، اعیان الشیعه، ج ۱، ص ۵۷۷.

چالش‌های متعددی مواجه هستند، توجه به سلامت معنوی می‌تواند به عنوان یک راهکار مؤثر برای بهبود کیفیت زندگی و افزایش رضایت درونی عمل کند. امروزه، با افزایش فشارهای روانی و چالش‌های زندگی، شناخت و به کارگیری روش‌های مؤثر برای ارتقاء سلامت معنوی می‌تواند به افراد کمک کند تا با بهبود روابط اجتماعی و افزایش آرامش درونی، کیفیت زندگی خود را بهبود بخشند. فرضیه تحقیق این است که با به کارگیری روش‌های ایجابی و سلبی، افراد می‌توانند به سلامت معنوی دست یابند. این فرضیه بر این اساس استوار است که آموزه‌های دینی می‌توانند به عنوان راهنمایی برای ارتقاء سلامت معنوی عمل کنند. نتایج حاصله نشان می‌دهد که روش‌های ایجابی شامل ارتقاء عقل و تفکر، ارتقاء علم و دانش و شناخت، و ارتقاء اخلاص و ایمان عمیق، به طور مستقیم به تقویت سلامت معنوی کمک می‌کنند. این روش‌ها به افراد این امکان را می‌دهند که با تقویت جنبه‌های مثبت زندگی خود، به آرامش و رضایت درونی دست یابند. همچنین، روش‌های سلبی شامل مقابله با جلوه‌های دنیوی، مقابله با تمایلات نفسانی و مقابله با وسوسه‌های شیطانی، به افراد کمک می‌کند تا از موانع پیش روی خود عبور کنند و به آرامش درونی دست یابند. در نهایت، این تحقیق به عنوان یک منبع معتبر می‌تواند به پژوهشگران، مشاوران و علاقه‌مندان به مباحث دینی و سلامت روانی کمک کند تا درک بهتری از ارتباط بین آموزه‌های اسلامی و سلامت معنوی پیدا کنند و هم چنین می‌تواند به عنوان یک راهنمای عملی برای افرادی که در جستجوی آرامش و رضایت درونی هستند، مورد استفاده قرار گیرد. پیشنهاد می‌شود که در تحقیقات آینده، تأثیر این روش‌ها بر سلامت روانی و اجتماعی نیز مورد بررسی قرار گیرد تا بتوان به درک بهتری از ارتباط بین سلامت معنوی و سایر ابعاد سلامت دست یافت. همچنین، برگزاری کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی بر اساس این روش‌ها می‌تواند به ارتقاء سلامت معنوی در جامعه کمک کند و افراد را در مسیر دستیابی به یک زندگی معنادار و رضایت‌بخش یاری دهد.

فهرست منابع

*قرآن

*نهج البلاغه

کتاب فارسی

۱. صادقی، نبی، تربیت اسلامی ۵جلد، قم، مرکز علوم اسلامی جانبازان، مدرسه ی علمیه غیر حضوری الزهرا(س)، بی تا
۲. عزیزی، فریدون و همکاران، سلامت معنوی، چيستی، چرایی و چگونگی، چ اول، تهران، انتشارات حقوقی، ۱۳۹۳ ه.ش
۳. قرائتی، محسن، گناه شناسی، چ اول، بی جا، انتشارات پیام آزادی، ۱۳۷۳ ه.ش
۴. قرائتی، محسن، تفسیر نور، چ یازدهم، تهران، مرکز فرهنگی درسهای از قرآن، ۱۳۸۳ ه.ش
۵. قرائتی، محسن، دقایقی با قرآن، چ سوم، تهران، مرکز فرهنگی درسهای از قرآن، ۱۳۸۹ ه.ش
۶. کاوه، سعید، روانشناسی خشونت و پرخاشگری، چ اول، تهران، نشر علمی، ۱۳۹۶ ه.ش
۷. مصباح یزدی، مجتبی و همکاران، سلامت معنوی از دیدگاه اسلام، چ دوم، تهران، انتشارات حقوقی، ۱۳۹۲ ه.ش
۸. مطهری، مرتضی، انسان کامل، چ هشتم، تهران، انتشارات صدرا، ۱۳۷۲ ه.ش
۹. مکارم شیرازی، ناصر و همکاران، تفسیر نمونه، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۷۴ ه.ش

کتاب عربی

۱. ابن عاشور، محمدطاهر بن محمد، التحرير و التنوير معروف به تفسير ابن عاشور، لبنان، بیروت، مؤسسه التاريخ العربی، ۱۴۲۰ ه.ق
۲. ازهری، محمد بن احمد، تهذيب اللغة، لبنان، بیروت، دارالحیاء التراث العربی، ۱۴۱۲ ه.ق

۳. امین، محسن، **اعیان الشیعه**، محقق امین حسن، بیروت، دارالتعارف للمطبوعات، ۱۴۰۳ ه.ق
۴. راغب اصفهانی، حسین بن محمد، **مفردات فی غریب القرآن**، مصحح داودی صفوان عدنان، بیروت، دار الاشامیه، ۱۴۱۲ ه.ش
۵. صدوق، محمد بن علی، **الخصال**، مصحح غفاری علی اکبر، قم، جامعه مدرسین، ۱۳۶۲ ه.ش
۶. طباطبایی، محمد حسین، **المیزان فی تفسیر القرآن**، ترجمه موسوی محمد باقر، چ پنجم، قم، دفتر انتشارات اسلامی، جامعه ی مدرسین حوزه علمیه قم، ۱۴۱۷ ه.ق
۷. فراهیدی، خلیل بن احمد، **العین**، محقق مخزومی مهدی و سامرائی ابراهیم، قم، موسسه دارالهجره، ۱۴۰۹ ه.ق
۸. قطب، سید بن قطب بن ابراهیم شاذلی، **تفسیر فی ظلال**، چ هفدهم، بیروت، دارالشرق، ۱۴۱۲ ه.ق
۹. کلینی، محمد بن یعقوب، **اصول الکافی**، مترجم مرتضوی علی، ایران، موسسه دارالحديث، ۱۳۸۷ ه.ش
۱۰. مجلسی، محمدباقر، **بحارالانوار**، بیروت، موسسه الوفاء، ۱۴۰۴ ه.ق
۱۱. مغنیه، محمدجواد، **تفسیر الکاشف**، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۴۱۴ ه.ق
۱۲. مفید، محمد بن محمد، **الاختصاص**، محقق/مصحح غفاری علی اکبر و محرمی زرنندی محمود، ۱۴۱۴ ه.ق
۱۳. منسوب به امام صادق (ع)، **مصباح الشریعه**، چ اول، بیروت، موسسه الاعلمی للمطبوعات، ۱۴۰۰ ه.ق

سایت

www.abadis.ir